

Vebomarks Byaskola

Rektorn vid Vebomarks Byaskola

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn av Vebomarks Byaskola
i Skellefteå kommun

Tillsyn i Vebomarks Byaskola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Skellefteå kommun under 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vebomarks Byaskola besöktes av Skolinspektionen den 2 oktober 2012.

Fakta om skolan

Den fristående grundskolan Vebomarks Byaskola är en F–6 skola belägen cirka 4,5 mil söder om Skellefteå. Skolan startade hösten 1997 i samband med att den kommunala skolan i bygden lades ned. Skolans huvudman, Vebomarks friskoleförening (organisationsnummer 894701-9397), har Skolverkets godkännande för verksamheten (dnr 1996:586 samt dnr 1999:2564). Från år 2003 har skolan även godkännande att bedriva grundsärskoleverksamhet (43-2003:1807).

Vebomarks Byaskola leds av en rektor med 25 procents tjänstgöring. Han tillträdde denna tjänst i januari 2012. På skolan finns fem undervisande lärare, och i samtliga ämnen har lärarna behörighet för den undervisning de bedriver. Skolan har 36 elever, vilka är organiserade i åldersblandade grupper, 1–3 och 4–6. Verksamheten för förskoleklassen sker halva tiden tillsammans med årskurs 1–2 och halva tiden i egen verksamhet. Vid inspektionstillfället hade skolan inga elever mottagna i grundsärskolan.

Kunskapsresultat

Då skolan har få elever, totalt 36 elever i årskurserna F-6, är statistiska jämförelser svåra att göra. Resultaten i ämnesproven visar hög måluppfyllelse. Enligt rektorns uppgifter har samtliga elever i årskurs 5, med några undantag, nått kravnivån i ämnesproven i matematik, svenska och engelska åren 2008–2012. Även i årskurs 3 har eleverna, med något undantag, nått kravnivån i de nationella ämnesproven åren 2009–2012. Vidare har också samtliga elever, med något undantag, nått målen för årskurserna 3 och 5 i respektive ämne år 2009–2011. Måluppfyllelsen i ämnet engelska är något lägre än i övriga ämnen, vilket enligt skolans uppgifter föranlett åtgärder på individnivå.

Värdegrundresultat

Enligt rektorns uppgifter är Vebomarks Byaskola en liten verksamhet med hög trivsel där alla elever blir sedda och där eventuella kränkningar snabbt uppdragas och kan tas omhand. Skolan arbetar med kamratstödjare, gemensamma aktiviteter och utflykter, samt värdegrundsknutna diskussioner under klassråd och i samband med att regler för studiemiljön sätts upp. Skolan genomför en elevenkät gällande trivsel, vars resultat diskuteras i respektive klass. Enligt skolans dokumentation av prioriterade mål för läsåret 2012/2013 finns dock inga aktiviteter rörande skolans arbete med normer och värden, annat än att

skolans trivselenkät, det vill säga ett redskap för att mäta effekter av skolans värdegrundsarbete, ska omformas för att kunna ge mätbara resultat. Att skolans arbete med normer och värden idag inte utvärderas på ett strukturerat sätt gör att resultatet av skolans arbete med värdegrund är svår att bedöma (se vidare under rubriken "Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen").

Helhetsbedömning

Granskningen visar att Vebomarks Byaskola är en liten verksamhet med en familjär och trygg stämning och med goda kunskapsresultat. Möjligheterna att se och fånga upp elever med behov av särskilt stöd är goda, och eventuella kränkningar uppdagas snabbt.

På både huvudmanna- och på enhetsnivå saknas dock en tydlig struktur för uppföljning, utvärdering, analys och dokumentation av den egna verksamheten både vad gäller undervisningens kvalitet och skolans resultat.

Detta i kombination med att ekonomin under de senaste åren försämrats gör det angeläget för styrelsen att utforma strukturer för sitt kvalitetsarbete. Detta för att kunna säkerställa och upprätthålla verksamhetens kvalitet i förhållande till målen för utbildningen.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vebomarks Byaskola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den **24 januari 2013** redovisas för Skolinspektionen.

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Vebomarks Byaskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- De individuella utvecklingsplanerna ska ange konkreta insatser, tydliggöra skolans ansvar samt innehålla uppgifter om när och hur insatserna ska utvärderas (10 kap. 13 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtal i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling samt sammanfatta

vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Dokumentation och intervjuer visar att de mallar för dokumentation av individuella utvecklingsplaner som används vid Vebomarks Byaskola är utformad på ett sätt som i högre grad sätter elevens vilja och ansvar i fokus än skolans insatser. I de exempel som Skolinspektionen tagit del av är insatserna också allmänt hållna och det saknas uppgifter om hur och när insatserna ska utvärderas.

Författning

10 kap. 13§ skollagen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Vebomarks Byaskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Huvudmannen och rektorn ska skapa strukturer för systematisk och kontinuerlig uppföljning, utvärdering och analys av verksamhetens kvalitet och utveckling i förhållande till målen för utbildningen. Detta kvalitetsarbete ska bland annat innefatta kunskapsresultat i respektive ämne, arbetet med särskilt stöd samt värdegrundsarbete (4 kap. 3–5 §§ skollagen).

- Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras (4 kap. 6 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med de bestämmelser och föreskrifter som reglerar verksamheten. På huvudmannanivå ska utbildningen systematiskt och kontinuerligt planeras, följas upp och utvecklas, och inriktningen på detta systematiska kvalitetsarbete ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls. Vidare anges att rektorn ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete, med planering, uppföljning och utveckling av utbildningen, även genomförs och dokumenteras på skolenhetsnivå. En huvudman som bedriver utbildning vid endast en skolenhet kan arbeta med planering, uppföljning och utveckling på huvudmannanivå och på skolenhetsnivå i ett sammanhang.

I intervju med styrelse och rektor för Vebomarks Byaskola framkommer att de frågor som styrelsen hanterar i huvudsak berör ekonomi och personal, och att man förlitar sig på att skolans rektor och lärare tar ansvar för frågor rörande verksamhetens kvalitet och utveckling. Under intervjun framkommer att styrelsens bristfälliga kvalitetsarbete grundar sig på bristande kunskaper om sitt

ansvar i kombination med otydliga visioner för verksamheten. Det framkommer dock att diskussioner mellan rektor och styrelse runt dessa frågor inletts.

För kvalitetsarbete på enhetsnivå används samma mall för dokumentation som kommunala skolor i Skellefteå kommun. I denna anges de mål utifrån läroplanen som skolan valt att prioritera under det gångna läsåret, vilka aktiviteter som genomförts samt resultat och analys av dessa. Identifierade utvecklingsområden förs vidare till nästa års kvalitetsarbete. De aktiviteter skolan valt att genomföra är dock generellt beskrivna, och måtten för att mäta dess effekter är otydliga. Detta ger bristande underlag för att fastställa och analysera verksamhetens resultat i förhållande till målen för utbildningen.

Vad gäller elevernas kunskapsresultat redovisas, på grund av elevernas låga antal, andelen elever som nått kunskapskraven i samtliga ämnen i respektive årskursgrupp sammantaget, där bedömningen gjorts utifrån lärarnas lokala pedagogiska planeringar för varje ämne och årskurs. Det saknas dock sammanställning av elevernas kunskapsresultat i respektive ämne och analys av kunskapsresultaten i förhållande till kunskapskraven.

Vidare saknas i dokumentationen beskrivning och analys av skolans arbete med särskilt stöd och av arbetet med värdegrund. Det saknas också en analys av skolans utveckling som helhet, i förhållande till målen för utbildningen, som synliggör skolans utvecklingsbehov inför kommande läsår.

I intervju med rektorn och styrelsen framkommer att skolan saknar tydlig struktur för ett systematiskt kvalitetsarbete. Det finns inga tydliga visioner eller plan för verksamhetens utveckling och ingen tid avsatt för regelbundna pedagogiska diskussioner och uppföljning av verksamheten. Vid ett tillfälle varje vårtermin utvärderar rektorn och lärarna det gångna årets arbete och beslutar om nya åtgärder inför kommande år. Denna uppföljning går, enligt rektorn, inte så djupt, och utvecklingsbehov på ämnesnivå synliggörs därför inte. Detta yttrar sig exempelvis i att lärarnas fortbildning sker efter önskemål, och tid för lärarna att förbereda implementering av Lgr11 har lärarna själva ansökt om hos styrelsen. Den knappa tiden för utvärdering gör även att uppföljning av konstaterade utvecklingsområden brister, exempelvis vad gäller elevernas möjligheter till inflytande över undervisningens innehåll.

Bristen på uppföljning och analys av den egna verksamheten ger ett svagt underlag för kontroll av verksamhetens kvalitet, för planering av kommande åtgärder, och för styrning av skolans utveckling.

Föfattning

2 kap. 8 § skollagen, 4 kap. 3–6 § skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro**Bedömning**

Vebomarks Byaskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Elevhälsan ska användas i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete (2 kap. 25 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ska det för eleverna finnas elevhälsa som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande, och stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

I intervju med rektorn för Vebomarks Byaskola framkommer att skolan köper tjänster av kommunens elevhälsa då behov uppstår. De tjänster som köps idag är skolsköterska och specialpedagog, vardera fyra timmar per månad. Det framkommer inga exempel på hur elevhälsan involveras i skolans förebyggande elevhälsoarbete, och enligt rektorns uppgifter förutsätts elevhälsan arbeta förebyggande inom ramen för sin kompetens. Skolinspektionen bedömer att Vebomarks Byaskola saknar strukturer för hur elevhälsan ska användas i skolans förebyggande och hälsofrämjande arbete.

Författning

2 kap. 25 § skollagen.

Huvudmannaskap och godkännande**Bedömning**

Vebomarks Byaskola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Skriftliga rutiner för klagomålshantering upprättas och görs kända (4 kap. 8 § skollagen).

Motivering

Av skollagen framgår att huvudmannen ska ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål mot utbildningen, och att information om rutinerna ska lämnas på lämpligt sätt.

I intervju med rektor och huvudman på Vebomarks Byaskola framkommer att skriftliga rutiner för klagomålshantering saknas och att föräldrar inte informeras

ras om hur de kan gå tillväga om de exempelvis inte är nöjda med hur skolan hanterat ett klagomål.

Författning

4 kap. 8 § skollagen.

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Vebomarks Byaskola en anmärkning.

Vebomarks Byaskola ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den **24 januari 2013**.

Trygghet och studiero**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolans ordningsregler ska dokumenteras och beslutas av rektorn. (5 kap. 5 § skollagen).

Motivering

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och beslutas av rektorn. Vebomarks Byaskola har så kallade trivselregler, vilka varje år tas fram med elever i respektive årskursgrupp. Det finns inga juridiska hinder för att anpassa ordningsregler efter olika klasser, men reglerna ska dokumenteras och beslutas av rektorn, vilket inte sker i nuläget.

Författning

5 kap. 5 § skollagen.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Pär Axelsson och undervisningsråd Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Lena Johansson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).